

ELS PROJECTES EDUCATIUS MUNICIPALS: El paper dels ajuntaments en l'educació obligatòria.

Jaume Morell Pons
CEIP S'HORT DES FASSERS

EL PAPER EDUCATIU MUNICIPAL

La pròpia dinàmica de la societat i la dinàmica política han anat consolidant aquests darrers anys un nou paper polític per a les corporacions municipals: el d'institucions educatives.

Avui en dia cada poble té les seves aules i tallers de formació. Els ajuntaments organitzen cursos a través de convenis amb les institucions o per sí mateixos. Ofereixen cicles de cinema, concerts, mostres de teatre... cursos de tennis, natació...

Per als més petits solen tenir una programació més bé relacionada amb l'esplai: activitats esportives, activitats a les biblioteques, escoles d'estiu, obres de teatre infantil, animació i atenció cultural als grups més desfavorits...

Fins i tot alguns ajuntaments s'han involucrat en les escoles de 0-3 anys, una edat que encara no atén el Govern, i donen aquest servei als seus ciutadans. La majoria també tenen una escola de música.

Sovint aquestes actuacions no responen a un pla educatiu prèviament establert sinó que es van organitzant a mida que es veu la necessitat, o la mateixa problemàtica que apareix demana una solució. Així mateix poden atendre la voluntat d'incidir en aspectes concrets que pugui tenir alguna regidoria.

EL PROJECTE EDUCATIU MUNICIPAL

Un paper educatiu d'aquesta magnitud i importància demana una coordinació de tots els col·lectius, sectors o entitats que hi intervenen. Fa necessari que es comencin a vertebrar uns vertaders plans o projectes educatius municipals. Uns projectes que englobin i enfoquin totes les actuacions educatives que es duen a terme, analitzin els seus resultats, estipulin unes propostes de millora i contemplin àrees o espais on encara no s'actua i seria d'interès fer-ho.

Com no pot ésser d'altra manera el projecte educatiu ha de formar part del projecte de poble o ciutat, dins del qual cobrarà el seu vertader significat.

L'esquema que teniu a la imatge és una possible proposta organitzativa d'aquest Projecte Educatiu Municipal.

1	DEFINICIÓ D'INTENCIONS
2	OBJECTIUS
3	ESTAT ACTUAL DE L'EDUCACIÓ EN EL MUNICIPI
3.1	EDUCACIÓ FORMAL
3.2	EDUCACIÓ NO FORMAL
4	PLA D'ACTUACIÓ
4.1	OBJECTIUS
4.2	ACTUACIONS PER ALS ESCOLARS EN HORARI ESCOLAR
4.3	ACTUACIONS PER ALS ESCOLARS FORA DE L'HORARI ESCOLAR
4.4	ACTUACIONS I PROPOSTES PER ALS JOVES
4.5	ACTUACIONS I PROPOSTES PER ALS ADULTS
5	CALENDARI D'ACTUACIONS
6	ECONOMIA
7	AVALUACIÓ
8	EL CONSELL ESCOLAR MUNICIPAL

INTERVENIR EN L'EDUCACIÓ OBLIGATÒRIA.

Dins d'aquests camps possibles d'actuació municipal un aspecte força interessant, i potser un dels menys treballats, és el de l'escolaritat obligatòria i en horari escolar.

Pel que respecta a aquesta escolaritat obligatòria els ajuntaments just tenen

la responsabilitat del manteniment dels edificis de primària. La construcció de l'edifici, l'aportació de professorat, legislar sobre la tasca pedagògica i organitzativa ha correspost sempre a institucions externes a la vida municipal, el Govern Central abans, i l'Autonòmic ara.

Aquest paper tan minvat, alhora ben important, però que just significa l'aportació de recursos econòmics, potser hagi fet que la majoria d'ajuntaments no vessin com a seu el fluir de les escoles del seu terme.

Així els directors i directores molt sovint han hagut de perseguir batles i regidors perquè els canviassin un fluorescent, fessin una instal·lació de fontaneria, pintassin unes parets o canviassin unes persianes que ja no es podien tancar ni obrir. Quan hauria d'ésser al revés, les visites dels responsables municipals a les escoles haurien d'ésser regulars. Una regularitat que possibilita tenir sempre a punt un edifici on diàriament hi conviuen i aprenen una quantitat molt important de ciutadans –petits, sense vot, però els futurs ciutadans amb vot i responsabilitat del municipi-.

L'increment del nivell cultural de la població, la major capacitat econòmica dels municipis haurien de menar els responsables municipals a voler tenir sempre a punt les infraestructures educatives i fins i tot a jugar nous papers educatius.

Als ajuntaments els interessa que els seus futurs ciutadans tinguin la millor educació possible en les millors condicions possibles, i els interessa també que és formin en el valor de l'estima pel seu poble o ciutat i la seva gent. En definitiva posar els fonaments per una bona i feliç convivència. D'aquesta convicció, d'aquesta necessitat de tenir un pes específic i important en l'educació dels seus futurs ciutadans han de néixer els Projectes Educatius Municipals.

Reconeixent el dret de l'autonomia dels centres escolars a l'hora de dissenyar el seu Projecte Educatiu, i el dret de les diferents administracions, autonòmica i

IL·LUSTRACIÓ: RAFAELA NICOLAU

estatal, a decidir els continguts mínims a impartir, els ajuntaments poden jugar un paper important col·laborant amb el professorat dels centres.

S'ha d'oferir aquesta col·laboració en aquelles activitats i continguts que els poden ser pròpies: donar a conèixer aspectes culturals, històrics, econòmics del municipi, donar a conèixer els valors de l'entorn natural del municipi, promocionar la biblioteca municipal i les seves activitats, educar en la convivència cívica al carrer: educació viària, correcte ús de les infraestructures municipals, respecte pel mobiliari urbà..., promoure el reciclatge de residus, incentivar l'esport com a font de salut i també com a valor per a la convivència..., coordinar els serveis socials del municipi amb els òrgans de direcció de l'escola i col·laborar en la integració de les allaus immigratòries...

Aquestes activitats, programades en horari escolar arriben a la totalitat dels alumnes, i en tant en quant donen a conèixer i treballen història, costums, valors mediambientals, valors de convivència... són una base important en el sentit de crear un sentiment de pertinença a una comunitat i d'estima i respecte per a aquesta.

És important que les iniciatives sorgeixin dels ajuntaments. Si bé seria interessant que des de les diferents administracions s'impulsassin plans de suport, talment com ocorre en el camp de la sostenibilitat amb l'Agenda 21 Local.

ELS COSTOS

Els costos d'aquestes actuacions no tenen el perquè de ser elevats. Amb el Projecte Educatiu Municipal el que s'aconsegueix és tenir una visió global de les actuacions educatives al municipi, se defineixen els objectius i en funció d'aquests és possible invertir els recursos disponibles d'una manera molt més rendible. Amb les idees clares sempre serà més fàcil arribar a convenis de col·laboració amb institucions públiques o privades.

L'AVALUACIÓ

Aquests projectes s'haurien de revisar anualment i sotmetre's a la consideració i aprovació del Consell Escolar Municipal, que tots els municipis haurien de tenir creat.

El Consell Escolar Municipal és una bona oportunitat per integrar associacions municipals i partits polítics i per intentar treballar tots de forma conjunta en una àrea tan important i sensible com és l'educativa.

Alhora el treball i els debats que s'hi poden donar poden contribuir a una major sensibilització i coherència del govern del municipi en matèria educativa.

UN MUNICIPI QUE N'ÉS UN EXEMPLE. L'AJUNTAMENT D'ALCÚDIA

Ja fa una bona partida d'anys, i amb continuïtat no interrompuda tot i els diferents colors polítics que s'han anat alternant, que l'Ajuntament d'Alcúdia ha apostat per la implicació i coherència en matèria educativa.

Bona prova d'això és la quantitat d'actuacions que es duen a terme per a totes les edats i en tot el ventall horari.

Pel que fa a la col·laboració amb els centres educatius aquesta és molt valuosa i ben considerada per les escoles del municipi.

Bàsicament l'Ajuntament d'Alcúdia ha apostat per treballar en diverses línies d'actuació:

Integració cultural i lingüística. Activitats de la Biblioteca Ca'n Torró i el Pla Biblioteca-Escola amb activitats d'animació lectora a les escoles, concurs anual de redacció, activitats amb l'autor guanyador del Premi literari Guillem Cifre de Colonya, suport a la immersió lingüística... organització de la mostra de teatre en català, mostra de nades

Promoció del patrimoni històric i natural. Visites guiades a les runes de Pol·lència, a les murades, al patrimoni arquitectònic del poble, visites guiades a espais naturals d'interès...

Suport a la millora de la dotació educativa a les escoles. L'aportació econòmica per a la dotació de biblioteques d'aula, material esportiu, material informàtic...

Suport a la integració social. Alcúdia, és un municipi amb una forta presència d'alumnat nouvingut. Aquesta arribada d'immigrants es dona de forma constant des de fa molts d'anys. Això implica el degoteig constant de nous alumnes a les escoles i també situacions de desestructuració familiar. L'aportació de personal educatiu per part de l'Ajuntament ha facilitat minorar aquestes problemàtiques.

Educació viària, col·laboració esportiva i altres. Col·laboració de la Policia Municipal en activitats d'educació viària. Creació d'un parc mòbil per a ús infantil. Col·laboració per a la organització de diverses activitats esportives. Autoprotecció dels edificis escolars. Suport al manteniment dels horts escolars...

Finalment la convocatòria anual, com a mínim, del Consell Escolar Municipal permet analitzar i plantejar les problemàtiques que puguin haver sorgides al llarg del curs i proposar-ne solucions.

No existeixen receptes màgiques. Aquesta no ho és. Però sí, uns plantejaments correctes ens poden acostar a unes millors solucions. Tenir un projecte de col·laboració amb les escoles pot ajudar a incrementar la qualitat de l'educació en aquestes, a incrementar el nivell de responsabilitat i compromís. En el tema de l'educació tots hi tenim interessos. Tots volem el millor per a aquests petits ciutadans que s'inicien a la vida del poble i a la seva pròpia. No es tracta d'elucubrar sobre quin planeta deixarem per al futur. És la realitat aquí i ara. El tren de la infància passa molt aviat. Des dels ajuntaments es pot fer una gran labor. Es tracta de prendre'n plena consciència. És una inversió de futur, i especialment de present, de present continu